

UDK 929 Katnić-Bakaršić M.

81'38'42:929 Katnić-Bakaršić M.

Primljeno: 24. 09. 2019.

Pregledni rad

Review paper

Adijata Ibrišimović-Šabić

NA PUTU SA STILISTIKOM: PROFESIONALNI, STRUČNI I NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD MARINE KATNIĆ-BAKARŠIĆ

U radu se govori o profesionalnom, stručnom i naučno-istraživačkom angažmanu akademkinje Marine Katnić-Bakaršić, redovne profesorice na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Posebna pažnja posvećena je autoričnim monografijama kao i recepciji i odzivima stručnjaka i akademske zajednice na njen naučni rad, koji nisu ni malobrojni ni zanemarivi. Akademkinja Katnić-Bakaršić dokazuje i pokazuje da je savremena stilistika nužno interdisciplinarna i transdisciplinarna te daje smjernice za njen dalji razvoj. Naglašavajući važnost teorijskog utemeljenja i poznavanja različitih lingvističkih, književnoteorijskih, semiotičkih i društvenih disciplina, autorica se zalaže za uvođenje eklektičnog pristupa, odnosno za kombiniranje različitih modela, koji uključuje deskripciju, analizu i kritičku interpretaciju. Poseban doprinos razvoju stilistike na našim prostorima predstavlja pionirski rad akademkinje Katnić-Bakaršić na diskursnoj stilistici i kritičkoj diskursnoj analizi (CDA) te feminističkoj teoriji jezika kao i širenje predmeta stilistike na druge semiotičke sisteme, posebno vizuelne.

Ključne riječi: Marina Katnić-Bakaršić; stilistika; lingvistika; književnost; semiotika; kritička diskursna analiza (CDA); kritička diskursna stilistika

UVOD

U tradicionalnoj filologiji i nauci o jeziku jezik je izučavan kao sistem znakova i posmatran kao apstraktan, statičan sistem, skoro potpuno odvojen od konteksta u kojem se upotrebljava. Jezik se, osim toga, često definira i kao „sistem znakova koji služi za komunikaciju“ (Katnić-Bakaršić 2001: 15), gdje nezaobilaznim postaje model jezičkih funkcija Romana Jakobsona, zasnovan upravo na komunikacionom procesu, model koji će nagovijestiti neku vrstu zaokreta od bavljenja isključivo pitanjima strukture i funkcija jezika ka interdisciplinarnim izučavanjima, osobito preko pojmova što ih uvodi ovaj čuveni lingvist, kao što su kontekst, poruka, kod, ali i preko zračenja i značenja što su ih tokom razvoja lingvistike i srodnih oblasti dobile, recimo, poetska i metajezička funkcija. Poznato je da je Roman Jakobson već razmatrao pitanja jezika ne samo u saodnosu lingvistike i teorije komunikacije (iz čega je proizašao navedni model), već i u saodnosu lingvistike i, između ostalog, biologije ili neurolingvistike. Poststrukturalizam će posebno naglasiti važnost sociokulturnog konteksta pa će jezik posmatrati ne kao komunikacijsko sredstvo, već „sredstvo pomoću kojega ljudi demonstriraju svoju pripadnost, na ovaj ili onaj način, ideologijama i idejama; sredstvo pomoću kojega ljudi ne komuniciraju tek značenje riječi, već značenja socijalne interakcije i socijalnih mreža čiji dio oni predstavljaju; sredstvo pomoću kojega ljudi traže i stvaraju promjenu“ (Birch 1991: 75) (Katnić-Bakaršić 2001: 22). Ova definicija upozorava na historijsku i društvenu uvjetovanost jezika, odnosno komunikacije, na njihovu promjenljivost, varijabilnost, procesualnost, situativnost, i sl., drugim riječima, na važnost pomnog izučavanja jezika u upotrebi, važnost izučavanja različitih jezičkih varijeteta i mogućnosti izražavanja u pokušaju razumijevanja i interpretiranja svijeta, jer ljudsko biće *rađa se u jezik(u)*, pristup stvarnosti ostvaruje putem jezika. Istovremeno, razumijevanje obrazaca jezičke interakcije može pružiti bolji i dublji uvid u strukturu kulturnih modela i razotkriti bar neke ideološke postulate koji utiču na formiranje stavova pojedinaca ili zajednica, njihovog pogleda na svijet, kao i na formiranje mišljenja o sebi i drugima.

U monografijama i naučnim radovima akademkinje Marine Katnić-Bakaršić na najbolji mogući način predstavljena je sva kompleksnost i problematika izučavanja jezika. Uzimajući u obzir činjenicu da stilistika danas kao predmet svog proučavanja može uzeti bilo koji oblik jezičke prakse, što „načelno podrazumijeva da za stilistiku nisu relevantne samo relacije sa lingvistikom, književnoznanstvenim, kritičkim i umjetničkim sistemima, ‘starom’ ili ‘novom’ retorikom, već i sa svakodnevnom

konverzacijom i ponašanjem, filozofijom, sociologijom, psihologijom, diskursom Znanja u najširem smislu ...“ (Moranjak-Bamburać, 2001: 187), jasno je koliko je umijeća i znanja potrebno da se takvoj razuđenosti tema “nametne” odgovarajući okvir koji bi zadovoljio strogost naučno-istraživačkih kriterija. Osim toga, kako piše Nirman Moranjak-Bamburać u osvrtu na *Stilistiku*: „/t/o svakako otežava u istoj mjeri kao što razobručuje stilistička istraživanja, pa se problematičnim ispostavlja svako isključivanje kao i uključivanje“ (2001: 187).

Baveći se upravo stilistikom, hvaljenom i kuđenom, često osporavanom lingvističkom disciplinom, akademkinja Marina Katnić-Bakaršić ne samo da uspijeva sačuvati ove specifičnosti oblasti za koju se opredijelila, već sa svakom novom knjigom i svakim novim tekstom donosi nove spoznaje o širokom spektru pitanja kojima se stilistika bavi, istovremeno najavljuje moguće nove puteve i postavlja nova pitanja, insistirajući na stalnom otvaranju ka drugim disciplinama. Opus naše znanstvenice pruža nevjerovatnu sliku dinamike razvoja i uspona jedne naučne oblasti.

PROFESIONALNI, STRUČNI I NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI ANGAŽMAN AKADEMKINJE MARINE KATNIĆ-BAKARŠIĆ

Akademkinja Marina Katnić-Bakaršić¹ objavila je preko stotinu i trideset znanstvenih radova koji predstavljaju značajan doprinos naučnoj oblasti lingvistike, a u okviru nje i stilistike. Posebno se ističe njen pionirski rad na diskursnoj stilistici i kritičkoj diskursnoj analizi (CDA) te feminističkoj teoriji jezika, kao i izuzetan smisao za interdisciplinarni pristup naučnim problemima. Njen znanstveni opus naišao je na izvanredan prijem u Bosni i Hercegovini i regionu te bio prepoznat i pozitivno vrednovan u širim međunarodnim okvirima.

U toku svog tridesetpetogodišnjeg radnog vijeka obavljala je i još uvijek obavlja značajne funkcije u naučnim organizacijama i tijelima u zemlji i inostranstvu, a vrlo često je pozivana da u svojstvu eksperta učestvuje u rješavanju krupnih naučnih i stručnih problema. Akademkinja Marina Katnić-Bakaršić članica je Slavističkog komiteta BiH od 2011. godine te Komisije za savremene slavenske jezike pri Međunarodnom slavističkom komitetu od 2013. godine, kada je Bosna i Hercegovina prvi

¹ Akademkinja Marina Katnić-Bakaršić rođena je 19. juna 1960. godine u Sarajevu. Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu studirala je slavenske jezike i književnosti od 1979. do 1982. godine. Postdiplomski studij iz lingvistike završila je na Filološkom fakultetu u Beogradu 1987. godine. Doktorski rad pod naslovom *Sintaksičko-stilističke osobine gradacije u ruskom i srpskohrvatskom jeziku* odbranila je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu 1991. godine.

put uzela učešća na Međunarodnom kongresu slavista. Bila je članica Organizacionog odbora Prvog bosanskohercegovačkog slavističkog kongresa koji je održan 2011. godine u Sarajevu, a članica je i Društva za primijenjenu lingvistiku BiH.

Od 2011. godine, u svojstvu stranog eksperta, akademkinja Katnić-Bakaršić evaluira znanstvene projekte iz lingvistike i teorije književnosti za državnu slovenačku agenciju ARRS (Research Slovenian Agency). Također je, od 2001. godine, bila ekspert ECML (European Centre for Modern Languages) pri Vijeću Evrope.

Od 2006. godine bila je voditeljica postdiplomskih studija iz lingvistike na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu (do njihovog gašenja) i prva voditeljica doktorskih studija iz lingvistike u periodu od 2012. do 2014. godine. Za ovaj doktorski studij pripremila je Elaborat o osnivanju i koordinirala je rad na nastavnim planu i programu koji je objedinio sve jezičke odsjeke na Fakultetu. Bila je mentorica pri izradi deset magistarskih znanstvenih radova i dva doktorata. Pored toga, sudjelovala je u nizu komisija za ocjene i odbrane magistarskih i doktorskih teza.

Članica je P. E. N. Centra BiH od 2007. godine i predstavljala je Bosnu i Hercegovinu na svjetskom kongresu u Tokiju (Japan) i Biškeku (Kirgistan). Sa referatima je sudjelovala na Bledu (Slovenija) na međunarodnom susretu pisaca u organizaciji slovenačkog P. E. N. Centra. Od 2009. godine bila je članica, a zatim, do 2014, zamjenica glavnog urednika univerzitetskog časopisa *Pregled* i članica je međunarodne redakcije časopisa *Fluminensia* iz Rijeke (Hrvatska). Sudjelovala je na brojnim naučnim skupovima, konferencijama i kongresima te domaćim i međunarodnim projektima, među kojima:

- *Figure kao konektori u tekstu*. Sarajevo, 1995, 130 s. (Rukopis). Projekt je prihvatila Komisija RSS (Otvoreno društvo BiH) za individualne stipendije, ugovor br. OSI-19/94, a njegovi osnovni zaključci afirmativno su prikazani u publikaciji *Research Support Scheme*. Network Chronicle 2. January 1996. (Figures of Rhetoric as Text Connectors) Praha, p. 39.
- *Lingvistička stilistika*. Projekt u okviru sheme RSS (Otvoreno društvo BiH) za 1996–1997. godinu, Sarajevo, 1997.
- *Cultural awareness and language awareness based on dialogic interaction with texts in foreign language learning*. European Center for Modern Languages, Graz: Council of Europe 1999–2001. Rezultat ovog projekta jeste knjiga (ur. Anne-Brit Fenner), objavljena 2001. godine u Strasbourgu, gdje je akademkinja Marina Katnić-Bakaršić autorica studije „Dialogic interaction with dramatic texts in foreign language teaching with emphasis on raising cultural awareness and language awareness“, str. 47–78.

- *Feminizam i transformativna kritička teorija*. Forum Bosnae, 2003. godine, što je rezultiralo knjigom *Izazovi feminizma*. Sarajevo: Forum Bosnae, sv. 26, gdje je akademkinja Katnić-Bakaršić autorica članka "Jezik i (de)konstrukcija roda", str. 69–116.

U okviru međunarodnog programa naučno-tehnološke saradnje između Republike Slovenije i Bosne i Hercegovine za 2003–2004. i za 2005–2006. godinu bila je vođa bosanskohercegovačkog tima na dva projekta:

- Slovenački i bosanski, hrvatski, srpski jezik u novim društvenim okolnostima i
- Diskursna analiza: ka interkulturalnoj komunikaciji.

Kao redovna profesorica akademkinja Katnić-Bakaršić angažirana je na Odsjeku za slavenske jezike i književnosti i na Odsjeku za komparativnu književnost i bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu te na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu od 2003. godine. Pored toga, bila je angažirana i na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu (1992–1993), na Odsjeku za južnoslavenske jezike Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (1992–1995) te na postdiplomskom studiju na Fakultetu islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu (2006).

U nekoliko navrata birana je na funkciju šefa Odsjeka za slavenske jezike i književnosti (1993–1994; 1999–2000; 2009–2015). Neprocjenjiva je uloga koju je akademkinja Katnić-Bakaršić imala, ne samo kao višegodišnji rukovoditelj Odsjeka za slavenske jezike i književnosti, već i kao jedan od onih univerzitetskih profesora koji su u najtežim uvjetima ratnih razaranja uspjeli sačuvati dignitet, kontinuitet i kvalitet visokog obrazovanja na sarajevskom Univerzitetu.

U periodu od 1994. do 1996. godine obavljala je i funkciju prodekana Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

Pored angažmana na domaćim fakultetima, akademkinja Marina Katnić-Bakaršić bila je gostujući profesor na univerzitetima u inostranstvu (Univerzitet u Tokiju, Japan, 2014; Univerzitet Alpe-Adria Klagenfurt, Austrija, 2011; Institut za slavistiku u Beču, Austrija, 2005; Filozofski fakultet u Ljubljani, Slovenija, 2003. i 2004. godine – kao predavač i ispitivač na postdiplomskom studiju iz lingvistike; Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska – predavač na postdiplomskom studiju iz književnosti – 2001., 2002. i 2004. godine). Sarađivala je i sarađuje sa institucijama najvišeg ranga i centrima visokog intelektualnog zračenja kao što su Tartu, Strasbourg, Graz, Katowice, Klagenfurt, Beč i dr. Saradnja na međunarodnom planu i posebno naučni dignitet i autoritet akademkinje Katnić-Bakaršić osigurao je opstanak Odsjeka za sla-

venske jezike i književnosti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu koji se nalazio pred potpunim gašenjem, njegovo osavremenjivanje i proširenje. Učestvovala je u pregovorima za otvaranje dva lektorata pri Odsjeku: Lektorata za češki jezik i kulturu i Lektorata za slovenački jezik.

Akademkinja Marina Katnić-Bakaršić ima vidljiv i snažan uticaj na organizaciono, programsko i kadrovske usmjeravanje i daje izniman doprinos u odgoju naučnih kadrova, ne samo u svojoj matičnoj naučnoj oblasti i instituciji već i šire, o čemu svjedoče kako funkcije koje obavlja, mentorstva na magistarskim i doktorskim disertacijama, tako isto i korištenje njenih znanstvenih rezultata u širim naučnim krugovima (Zagreb, Pula, Rijeka, Ljubljana) te česta navođenja u domaćim i stranim publikacijama.²

Recenzirala je radove za časopise: *Fluminensia*, *Pismo*, poljski časopis *Socjolingwistyka* iz Krakowa (2013/2014), *Zbornik 6* (Zadarskih filološki dani), kao i *Gramatiku bosanskog jezika* i brojne knjige autora iz BiH, Hrvatske, Slovenije.

Naučna radoznalost i praćenje najsavremenijih spoznaja i znanja iz oblasti kojima se bavi, vodili su tome da akademkinja Katnić-Bakaršić, uz još nekoliko teoretičarki i znanstvenica, pokrene istraživanja u okviru rodni studija i feminističke teorije te je 2001-2002. godine držala predavanja iz *Kritičke teorije jezika* i *Feminističke stilistike* na Uvodu u ženske studije, a u 2006. godini držala predavanja na postdiplomskom studiju iz rodni studija pri Centru za interdisciplinarnu postdiplomsku studiju Univerziteta u Sarajevu.

Za svoja dostignuća akademkinja Marina Katnić-Bakaršić dobila je sljedeća priznanja:

- Zahvalnica za izuzetan doprinos u održanju kontinuiteta Filozofskog fakulteta u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu 1992-1995. (11. 11. 2000);
- Međunarodna nagrada za dramski odgoj "Grozdanin kikut" (2008);
- Nagrada Univerziteta u Sarajevu za najuspješnijeg profesora Filozofskog fakulteta u 2010/2011. studijskoj godini;
- Nagrada Akademije scenskih umjetnosti u Sarajevu "Razija Lagumdžija" za pedagoški i naučni rad u 2012/2013. akademskoj godini.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD I DOPRINOS RAZVOJU STILISTIKE

Akademkinja Marina Katnić-Bakaršić objavila jedanaest knjiga, od čega su dvije u koautorstvu, a dvije predstavljaju drugo, dopunjeno i izmijenjeno izdanje:

² Prema Google Scholar Marina Katnić-Bakaršić spada u izuzetno visoko citirane autore iz oblasti humanistike kod nas.

1. Katnić-Bakaršić Marina (1996), *Gradacija. (Od figure do jezičke kategorije)*. Sarajevo. Međunarodni centar za mir i (2018), *Gradacija. (Od figure do jezičke kategorije)*. Elektroničko izdanje. Dostupno na <http://www.stilistika.org/marina-katnic-bakarsic-gradacija>;
2. Katnić-Bakaršić Marina (1999 / 2000), *Lingvistička stilistika*. Prague, Budapest. Open Society Institute, Center for Publishing Development Electronic Publishing Program. Dostupno na: http://inet1.ffst.hr/_download/repository/Lingvisticka_stilistika.pdf;
3. Katnić-Bakaršić Marina (2001), *Stilistika*. Sarajevo. Ljiljan;
4. Katnić-Bakaršić Marina (2003), *Stilistika dramskoga diskursa*. Zenica. Vrijeme;
5. Katnić-Bakaršić Marina (2004), "Jezik i (de)konstrukcija roda". U: Jasminka Babić-Avdispahić, Jasna Bakšić-Mufić, Marina Katnić-Bakaršić, Nirman Moranjak-Bamburać. *Izazovi feminizma*. Sarajevo. Forum Bosnae, sv. 26, str. 69–116.
6. Katnić-Bakaršić Marina (2006), *Stilističke skice*. Sarajevo. Connectum;
7. Zdenko Lešić, Hanifa Kapidžić-Osmanagić, Marina Katnić-Bakaršić, Tvrtko Kulenović (2007), *Suvremena tumačenja književnosti*. Sarajevo. Sarajevo Publishing;
9. Katnić-Bakaršić Marina (2007), *Stilistika*. Drugo, dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Sarajevo. Tugra;
10. Katnić-Bakaršić Marina (2012), *Između diskursa moći i moći diskursa*. Zagreb. Zoro;
11. Katnić-Bakaršić Marina (2013), *Stilistika dramskog diskursa*. Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Sarajevo. University Press;
12. Katnić-Bakaršić Marina (2019), *Stil, kultura, semiotika*. Sarajevo. University Press.

Pored navedenih monografija objavila je i dva udžbenika i dva priručnika za osnovnu školu u koautorstvu te sljedeće prijevode:

- Andrejev Leonid (1985), "Anđelak", "Veliki šljem", "Na rijeci", "Poklon". Prijevod sa ruskog Marina Katnić, u: Leonid Andrejev. *U tamnu daljinu*, Veselin Masleša, Sarajevo, str. 5–70, 87–95;
- Allain Louis (1986), "Socijalno-psihološki podtekst semiotike F. M. Dostojevskog". Prijevod sa ruskog Marina Katnić, u: *Izraz*, Sarajevo, god. 30, knj. 60, br. 6–7, juli–avgust, str. 50–58;

- Iskander Fazil (1989), *Stara kuća pod čempresom*. Prijevod sa ruskog Marina Katnić-Bakaršić, Svjetlost, Sarajevo;
- Brooks Peter (1999), "Narativna žudnja u *Hiljadu i jednoj noći*". Prevela sa engleskog Marina Katnić-Bakaršić, u: *Odjek*, Sarajevo, god. LII, br. 1–2, proljeće–ljetno, str. 110–112.

U monografijama i mnogobrojnim znanstvenim radovima akademkinja Katnić-Bakaršić prevazilazi granice tradicionalne lingvistike i stilističke analize, uvodeći dinamičke aspekte, svojstvene kritičkoj lingvistici i stilistici. Na taj način ova znanstvenica prevladava klasična razgraničenja među disciplinama i na savremen način uvodi interdisciplinarnost.

Već *Gradacija (Od figure do jezičke kategorije)* predstavlja modernu lingvističku monografiju, otvorenu ka različitim disciplinama, a u vrijeme kada je objavljena (1996. godine) bila je jedna od prvih naučnih studija o nekoj stilskoj figuri na južnoslavenskim prostorima.

Polazeći od rezultata koje o gradaciji nude retorika, a zatim književna stilistika i teorija književnosti, autorica ih kritički preosmišljava i proširuje, istražujući i proučavajući gradaciju i kao stilsku figuru, ali i kao jezičku kategoriju uopće. Proučivši i određivši svojstva gradacije, naročito ona na kojima počiva njena stilogenost, izdvojivši na taj način gradaciju od srodnih figura i tropa, kao što su naprimjer: anadiploza, hiperbola, litota, metabola, kumulacija i dr., Marina Katnić-Bakaršić ponudila je novu, proširenu definiciju gradacije, kao i novu i cjelovitiju tipologiju, povezanu sa različitim jezičkim nivoima na kojima se gradacija ostvaruje, izdvojivši tri osnovna tipa: semantičko-stilistički, sintaksički i tekstualni. Svaki od ovih tipova detaljno je opisan i analiziran, ali, autorica upozorava na njihovu međusobnu povezanost i različite mogućnosti kombiniranja, potkrepljujući svoje navode odabranim primjerima. Osim toga, Marina Katnić-Bakaršić ustvrđuje i različite funkcije pojedinih tipova gradacije u različitim funkcionalnim stilovima te, također, posmatra gradaciju i kao kompozicijsku figuru, odnosno "kompozicioni postupak" unutar književnomjetničkog stila, prije svega u bajkama, narodnim pričama i poeziji, uključujući spoznaje iz oblasti teorije književnosti i naratologije, uz primjenu semantičke i stilističke analize. U monografiji se navode primjeri iz svih funkcionalnih stilova, ali se pokazalo da je književnomjetnički stil reprezentativan za sve tipove gradacije. Slijede publicistički i naučni stil, dok je administrativni manje zastupljen, s obzirom da mu gradacija nije svojstvena. Razgovorne gradacione konstrukcije posmatrane su u sklopu publicističkog i književnomjetničkog stila (usp.: Katnić-Bakaršić 1996, 2018. i Kordić 1998).

Osim što predstavlja do sad najpotpuniji opis jedne stilske figure, odnosno jezičko-stilističke kategorije, *Gradacija* Marine Katnić-Bakaršić zasigurno predstavlja uzor za opis ovakvih i sličnih jezičkih kategorija, svakako i poticaj za svestrana, sistematična, interdisciplinarna istraživanja.

U knjigama *Lingvistička stilistika* (1999) i *Stilistika* (2001) Marina Katnić-Bakaršić piše o gotovo svim relevantnim pitanjima ove znanstvene oblasti i pokazuje svu složenost stilističkih pojava. Istražujući stilogenost jezičkih elemenata prema strogo lingvističkim kriterijima, u svojoj – da slobodno i otvoreno kažem – zaljubljenosti u naučnu disciplinu kojom se bavi, autorica svojom knjigom našoj akademskoj zajednici, ali i mnogo široj čitalačkoj publici, nudi „uputstvo za upotrebu stilistike” (Katnić-Bakaršić 2001: 11), jednu opću stilistiku, pokazujući ogromne mogućnosti stilističkih istraživanja u otvaranju prema drugim disciplinama (semiotici, teoriji književnosti, naratologiji).

Posebna vrijednost ovih monografija, osobito *Stilistike*, sadržana je i u tome što kompleksna teorijska uporišta i ishodišta Marina Katnić-Bakaršić izlaže na jasan i prijemčiv način, ne simplificirajući, već primjerima ilustrujući teorijske postavke, istovremeno provjeravajući ponuđene teorijske modele u praktičnoj primjeni, što je tek jedna od novina koju autorica u svojoj monografiji donosi, zbog čega je izuzetno afirmativno i toplo(!) bila dočekana u akademskoj i naučnoj zajednici, a što se ne događa tako često naučnoj knjizi. O tome svjedoči i relativno velik broj odziva. O *Stilistici* su, naprimjer, u Bosni i Hercegovini pisali: Hasnija Muratagić-Tuna, Nirman Moranjak-Bamburać, Hajrudin Vrnjak, u Srbiji: Miloš Kovačević, u Hrvatskoj: Danijela Funčić, Marina Kovačević, Danijela Marot-Kiš, u Sloveniji: Vesna Požgaj Hadži. U prikazu *Stilistike* Danijela Funčić iz Rijeke, naprimjer, piše da knjiga Marine Katnić-Bakaršić „/.../ postavlja temelje integrativnoj krosdisciplinarnoj metodi koja u sve većoj mjeri postaje zahtjevom suvremenog pristupa tekstu /.../“ (2001: 140), dok će je Marina Kovačević, također iz Rijeke, nazvati temeljnim djelom iz ove oblasti na našim prostorima.

Ni *Stilistika dramskog diskursa* u ovom smislu neće iznevjeriti. Nastala, kako piše autorica, iz rada na *Stilistici*, i ova knjiga još jednom pokazuje i dokazuje ogromne mogućnosti stilističkih istraživanja, popunjava još jednu prazninu, zadovoljavajući potrebu za ovakvim istraživanjima kako u Bosni i Hercegovini tako i izvan naše zemlje, opet u okviru različitih oblasti: lingvistike, stilistike, diskurs-analize, dramaturgije, nauke o književnosti. *Stilistika dramskog diskursa* odmah je i bila prepoznata kao pionirsko istraživanje u našoj sredini (Nirman Moranjak – Bamburać) te kao rijedak autorsko-istraživački poduhvat (Marko Kovačević), kako navode re-

cententi. Autorica polazi od činjenice da je stilistika diskursa (u ovom slučaju dramskog) kontekstualizirana disciplina [„pri čemu kontekst podrazumijeva različite faktore (sociohistorijske, kognitivne, kulturalne i intertekstualne)]” (Katnić-Bakaršić, 2003a: 37), u kojoj se analiza uvijek kombinira sa interpretacijom i to „bez iluzije o mogućoj apsolutnoj objektivnosti: svaka interpretacija nužno uključuje i kontekst teksta, i kontekst dramskog pisca, i socio-kulturno-kognitivne sheme analitičara, te je uvijek realizirana u određenom ideološkom okviru (Burton 1996: 224–225)” (Katnić-Bakaršić 2003: 11 i 2013: 17). *Stilistika dramskog diskursa* prikazuje različite mogućnosti interpretacije dramskog diskursa, od onih tradicionalnih do najnovijih, postmodernih. Pragmatička analiza, u koju je uključeno i istraživanje govornih činova, kao i strategije učtivosti, kombinira se sa diskurs-analizom, sa zanimljivim rezultatima koje daju usporedbe dramskog dijaloga s razgovornim, kombinira se zatim i sa klasičnim, lingvostilističkim proučavanjem govorne karakterizacije likova, uz uvođenje danas nezaobilaznih poststrukturalnih pitanja, kao što je pitanje intertekstualnosti u drami i sl. (Usp. Katnić-Bakaršić 2003 i 2013). Kao i prethodne dvije naučne studije i *Stilistika dramskog diskursa* je informativna, teorijski utemeljena, praktično upotreblijiva knjiga koja ispituje i pomiče granice, naslućujući druge i drugačije moguće pristupe, analize, kontekste i interpretacije.

U istraživanjima, studijama i knjigama akademkinje Marine Katnić-Bakaršić koje su uslijedile nakon navedenih monografija, ovakav zaključak pronaći će svoju punu argumentaciju i utemeljenje. *Stilističke skice* (2006) jeste knjiga za koju bih rekla da svjedoči možda i neku vrstu autotematizacije, u smislu osviještenosti odnosa između autora i njegovog teksta, i svakako svjedoči svijest o vlastitim, pomno ispitanim i već dokazanim pristupima u okvirima znanstvene oblasti kojoj je akademkinja Katnić-Bakaršić posvetila čitav svoj radni vijek, čemu je dokaz već sama struktura ove knjige, pomalo “začudna”, koja iznevjerava “horizont očekivanja”, obrnuvši uobičajeni raspored znanstvene knjige, od teorije ka interpretaciji. *Stilističke skice* objedinjuju niz tekstova, od kojih je najveći dio posvećen upravo stilističkim interpretacijama književnih djela ovdašnjih autora (Alija Isaković, Ivan Lovrenović, Pavao Pavličić, Almir Imširević, Miro Gavran), čime dokazuje i potvrđuje vrijednost i značaj, kako vlastitih, tako i stilističkih istraživanja uopće za naš kulturalni kontekst koji, kako se izrazila recenzentica Nirman Moranjak-Bamburać, „ovom knjigom višestruko obogaćuje”. Uz tekstove posvećene J. S. Sinisterraevnoj drami *Čitatelj na sat* te osobenostima stila profesora Muhsina Rizvića (kao prilog istraživanju znanstvenog stila, odnosno teorijskog diskursa), knjiga *Stilističke skice* sadrži još dva dijela. Dio *Osvrti* posvećen je našim piscima i naučnicima te, nipošto zanemarivo, prevoditeljima, od-

nosno prevođenju, dok dio *Modeli i promišljanja* objedinjuje tekstove posvećene teoriji ("Retoričko pitanje: struktura, tipologija i funkcija", "Suvremena lingvistička proučavanja dijaloga: kritički osvrt", "Kritička diskurs analiza", "Stilistika diskursa kao kontekstualizirana stilistika", "Akademski diskurs: dileme i izazovi"), kojima nas autorica upozna sa najrelevantnijim područjima interdisciplinarnog znanja.

Prva znanstvena istraživanja na našim prostorima u oblastima diskursne stilistike i kritičke diskursne analize (CDA), dakle, pripadaju akademkinji Marini Katnić-Bakaršić koja ove discipline uvodi i u nastavne programe diplomskih, postdiplomskih i doktorskih studija.³ Treba istaći da će istraživanja u oblasti CDA, kojoj je jedan od glavnih ciljeva izučavanje uloge koju jezik ima u stvaranju i izražavanju nejednakosti i moći, istovremeno za cilj ima kritiku manipulacije, kontrole i ideologije, koje se ozakonjuju kroz diskurs, rezultirati još jednom sjajnom naučnom studijom – *Između diskursa moći i moći diskursa* (2012) – koja je iznova zainteresirala javnost, kako svojom originalnošću, inovativnošću, tako i angažiranošću, te također naišla na vrlo pozitivne odzive.⁴

Ispitivanje odnosa diskursa i moći u različitim tipovima diskursa jeste tema kojoj je Marina Katnić-Bakaršić posvetila više radova (usp.: 2004, 2004a, 2006a, 2009, 2011). Riječ je o sprezi jezika i diskursa sa ideologijom, politikom, moći i znanjem u najširem smislu, što znači da ove teme i pitanja, kako utvrđuje autorica, prevazilaze isključivo akademski okvir i „tiču se svih sfera života, od privatne do javne, od pisanih do usmenih diskursa, od verbalne komunikacije do neverbalne, vizualne, auditive ili multimedijalne” (Katnić-Bakaršić 2012: 5), što ukazuje na aktuelnost ovakvih istraživanja, ali i na potrebu svjesne angažiranosti s ciljem „stvaranja uvjeta za istinski dijalog ravnopravnih pojedinaca ili skupina” (Katnić-Bakaršić 2012: 7), koliko god utopijskom se činila ovakva orijentacija.

Pozivajući se i ovdje, kao i u svim svojim znanstvenim radovima, na najsavremenija učenja i najrelevantnije autore, kao što su: Foucault, Fairclough, van Dijk, Wodak, Bourdieu, Joseph i mnogi drugi, autorica, pored toga što uvodi temeljne pojmove kritičke analize diskursa „koji pomažu/ promišljanju suodnosa između moći i diskursa” (Katnić-Bakaršić 2012: 11), pokazuje i „kako funkcioniraju kritičkoteorijski pristupi

³ Prilikom obilježavanja 40 godina od nastanka Katedre za stilistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, akademkinja Marina Katnić-Bakaršić pozvana je da održi uvodno predavanje kao znanstvenica koja je posebno doprinijela razvoju ove naučne oblasti (13. 2. 2015.).

⁴ Usp. prikaze knjige Marine Katnić-Bakaršić *Između diskursa moći i moći diskursa*: Igor Lakić (2013), "Diskurs moći i moć diskursa", u: Riječ, Nova serija, br. 9, Nikšić, str. 257–264; Danijela Marot-Kiš (2013), "O strategijama moći", u: Fluminensia, god. 25, br. 2, Rijeka, str. 214–217; Vojko Gorjanc (2014), "Marina Katnić-Bakaršić: Između diskursa moći i moći diskursa. Zagreb: Naklada ZORO, 2012. 158 str.", u: Slavistična revija, letnik 62, številka 1, Ljubljana, str. 142–145.

u ispitivanju tog suodnosa” (Katnić-Bakaršić 2012: 11), odnosno upoznaje nas sa „pragmatičkim istraživanjima diskursnih strategija” (Marot-Kiš, 2013: 215). Od strategija uljudnosti⁵, gdje se pokazuje da je i ovo područje u kojem je, preko kritičke analize diskursa, moguće otkriti različite iskaze moći, autorica nadalje istražuje i analizira moć u različitim tipovima diskursa: sudskom, političkom, akademskom, globalizacijskom, diskursu jezične politike... Ustvrdjujući da nema nevinog izbora diskursa, autorica posebnu pažnju posvećuje jeziku crtanih likova, medijskom i razgovornom diskursu, pokazujući da je i oblast prevođenja duboko ukorijenjena u odnose moći među kulturama (Katnić-Bakaršić 2012: 115–122). Kako pokazuje studija *Između diskursa moći i moći diskursa*, i pitanje rodni odnosa, prisutno u gotovo svim tipovima diskursa, posebno zanimljivo postaje kada se promatra s aspekta kritičke diskursne analize.

Akademkinja Katnić-Bakaršić ovom monografijom pokazuje:

/.../ kako opredijeljenost u smislu kritike nelegitimne moći i manipulacije može vrlo uspješno funkcionirati s pozicije znanstvenika kojemu se vrlo dugo pridavala aura objektivnosti i neutralnosti. Autorica u tom smislu u ovoj studiji preuzima u današnje vrijeme, kao uostalom u sva vremena, odgovornu ulogu upozoravanja na zastrašujuće i potencijalno pogubne utjecaje diskursne moći, u želji da kritika pridonese razvoju svijesti o mehanizmima njihova prevladavanja /.../ (Marot-Kiš 2013: 217).

Knjige *Stilistika, Stilistika dramskog diskursa i Između diskursa moći i moći diskursa* su uvrštene u univerzitetske programe kao udžbenici na Filozofskom fakultetu i Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu kao i na drugim fakultetima u Bosni i Hercegovini te na Filozofskim fakultetima u Zagrebu, Puli, Rijeci u Hrvatskoj, u Ljubljani u Sloveniji na kroatistici, zatim na univerzitetu u Nikšiću u Crnoj Gori, a vrlo su česta i široka citiranja ovih djela u domaćoj i stranoj literaturi.

I nova knjiga Marine Katnić-Bakaršić *Stil, kultura, semiotika* (University Press, Sarajevo) objavljena 2019. godine predlaže rješenja krupnih pitanja i zadataka koji stoje pred stilistikom kao naučnom disciplinom. Propitujući moguće puteve razvoja stilistike, autorica i na ovom mjestu, u uvodnom dijelu, naglašava ulogu kritičke diskursne stilistike i kritičkih diskursnih studija. Od prvih rečenica jasno je da ponovo svjedočimo pojavi vrijedne i u nas rijetke naučne knjige koja će, kao i monografije o

⁵ U knjigu je uvršteno poglavlje autorice Sabine Bakšić: “Diskurs moći u svjetlu strategija uljudnosti (na primjeru zdravstva i školstva u Bosni i Hercegovini)”, str. 35-46.

kojima je već bilo riječi, biti zanimljiva svima onima koje zanimaju jezik, kultura i mogući načini *proizvodnje značenja*.

Polazeći od postavke da „stilistička interpretacija teksta nije sama sebi svrha, već da u kombinaciji sa semiotičkim pristupom može bitno pomoći boljem razumijevanju kulture u cjelini” (Katnić-Bakaršić 2019: 7), Marina Katnić-Bakaršić dokazuje da svaka kultura i povijesna epoha imaju svoje vlastite znakove koji formiraju osobit “lik” date kulture te da se ovi znakovi po posebnim zakonima slažu u jednu jedinstvenu cjelinu. Istražujući književne tekstove u sprezi semiotike i stilistike ona nudi spoznaju o mjestu tih tekstova u kulturi određenog vremena i prostora. Ne čudi stoga, što je posebnu pažnju autorica posvetila i semiotici svakodnevnice kao bitnom elementu semiotike kulture [“Značenja vrata: prilog semiotici svakodnevice” (2019: 87-103) i “Prozor kao znak: višestrukost semiotičkog čitanja” (2019: 105-112)].

Poseban vrijednosni kontekst ovoj knjizi daje sam odabir tema. Dio knjige pod naslovom *Putevima književnosti i kulture* posvećen je interpretaciji djela kanonskih bosanskohercegovačkih književnika: “Kultura i pamćenje u *Kamenom spavaču* Maka Dizdara”, “Od stvarnih do imaginarnih prostora u romanu *Derviš i smrt* Meše Selimovića”, i “Heterogenost stila Derviša Sušića kao metafora heterogenosti kulture”, te tekst o stilu najznačajnijeg bosanskohercegovačkog esejiste “Nad Begićevim esejima: prilog interpretaciji stila”, a riječ je, kako piše autorica, o tekstovima u kojima stil postaje bitan, između ostalog, „i kao *znak kulture*” (Katnić-Bakaršić 2019: 7).

I dok je „Makova poezija pogodna za primjenu suvremenih kritičkoteorijskih modela, prije svega postkolonijalne kritike, kritike orijentalizma ili pak kritičke diskursne analize” (Katnić-Bakaršić 2019: 50), a njegov *Kameni spavač* tekst koji je promijenio „odnos prema Tekstu Kulture koja mu je prethodila, potaknuo reinterpretaciju mnogih pojava te Kulture, izazvao i previranja u njoj“ (Katnić-Bakaršić 2019: 51), u tekstu posvećenom Meši Selimoviću pažnja je posvećena prostornim znakovima (“*Derviš i smrt* kao polifonija prostora”, 2019: 53) i metaforama (“Prostorne metafore tijela i života”, 2019: 60) kao stilskoj dominantni romana koja i predstavlja temelj za njegovu interpretaciju. U tekstu o Dervišu Sušiću, Marina Katnić-Bakaršić pokazuje i dokazuje da su „/p/oetizacija, ritmizacija i lirizacija raznorodnih stilskih elemenata” (2019: 75) onaj osnov koji bi za Sušića metaforički trebale biti Bosna i njena kultura kao „topos kreativnog pozitiviteta, heterogena kultura čiji su raznorodni elementi objedinjeni zajedničkim jezgrom” (2019: 75).

Posljednje poglavlje knjige, “Nad književnom kritikom i teorijom”, uključuje tekstove posvećene značajnim književnoteorijskim, semiotičkim i stilističkim

studijama Dubravka Škiljana, Hanife Kapidžić-Osmanagić, Krešimira Bagića, Zdenka Lešića, tekstove koji dodatno potvrđuju kako naučnu zrelost, erudiciju i širinu interesovanja, tako i autoričino rijetko sveobuhvatno poznavanje i vladanje predmetom istraživanja.

Akademkinja Marina Katnić-Bakaršić svojim studijama pokazuje da dubina razumijevanja nekog teksta ne zavisi samo od analize stila, već i od razumijevanja toga kakvu funkciju ima svaki detalj u kontekstu teksta i dati tekst u kontekstu konkretne kulture i vremena u kojem je nastao, ali i vremena u kojem se čita i interpretira, jer jedino tako i živi neprekidno, u dinamici beskonačne otvorenosti, razvijajući se, mijenjajući i prelamajući u novim interpretacijama, stvarajući nove smislove u novim kontekstima.

ZAKLJUČAK

Stilističar, bez obzira na školu kojoj pripada, danas bi trebao imati solidno lingvističko obrazovanje, koje uključuje i poznavanje suvremenih disciplina poput pragmatike, konverzacijske i (kritičke) diskursne analize ali i (socijalne) semiotike, kognitivne poetike, naratologije, književnih teorija, postkolonijalne i feminističke teorije...; uz sve to, stilističar treba posjedovati sposobnost interpretacije i kritičkog pristupa tekstu i diskursu. Možda se ovo čini kao preambiciozan zadatak, koji od stilističara traži neku, uvjetno rečeno, neorenesansnu sveobuhvatnost, ali u tome i jest složenost, pa i privlačnost stilistike. (Katnić-Bakaršić 2019: 12)

Radovi akademkinje Marine Katnić-Bakaršić najbolja su potvrda i dokaz mogućnosti ispunjenja zahtjeva što ih pred stilističara ona sama postavlja.

Želim na koncu naglasiti da već prepoznatljiv **stil** jednostavnog, argumentiranog i prijemčivog izlaganja kompleksnih pitanja i problema akademkinje Katnić-Bakaršić – koja se lako i samouvjereno, s izuzetnim osjećanjem za mjeru, kreće znanstvenim prostorima – predstavlja još jedan u nizu vrijednosti njenih naučno-istraživačkih radova, čime autorica još jednom "iznevjerava" horizont očekivanja svojih čitatelja i razbija stereotip – onaj o naučnoj knjizi. A možda bi se čak i (*pred*)govori što ih je pisala uz svoje monografije mogli svrstati u neki poseban diskurs?!

Uistinu, opus akademkinje Katnić-Bakaršić predstavlja „vješto uobličen narativ o razvojnom putu, stranputicama i trijumfima stilistike“ (Moranjak-Bamburać 2001:

193). Sa svakom njenom novom knjigom i naučnom studijom prisustvujemo istinskom slavljenju znanstvene misli koja se ne zatvara u sebe već oslobađa i pomiče granice, otvara prostore novih spoznaja i mogućnosti sa raskršća kao generativnih čvorišta iz kojih je jedino moguće osvajanje novih puteva.

Nedvojbeno je akademkinja Marina Katnić-Bakaršić naučnica zaslužna za unapređenje bosanskohercegovačke lingvistike i disciplina kojima se bavi, koje dostojno predstavlja i u domaćoj i u inostranim naučnim sredinama u kojima je već odavno stekla punu afirmaciju. Svojim djelom i radom otvorila je nove pravce i perspektive istraživanja u oblastima lingvistike, stilistike, posebno diskursne stilistike i kritičke diskursne analize (CDA), a rezultati i spoznaje do kojih je došla mogu biti korisni i primjenljivi ne samo u lingvističkim, književnoteorijskim i srodnim oblastima, već i mnogo šire.

Profesionalni angažman i naučno-istraživačko djelo rijetko pozitivnoga odjeka u akademskoj i naučnoj zajednici u regionu i šire na koncu su rezultirali prijemom u Akademiju nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, čiji je dr. sc. Marina Katnić-Bakaršić dopisni član od 2018. godine.

IZVORI:

1. Katnić-Bakaršić, Marina (1999), *Lingvistička stilistika*, Open Society Institute, Center for Publishing Development Electronic Publishing Program, Prague, Budapest; Dostupno na: http://inet1.ffst.hr/_download/repository/Lingvistička_stilistika.pdf
2. Katnić-Bakaršić, Marina (2001), *Stilistika*, Ljiljan, Sarajevo
3. Katnić-Bakaršić, Marina (2003), *Stilistika dramskoga diskursa*, Vrijeme, Zenica
4. Katnić-Bakaršić, Marina (2003a), "Stilistika diskursa kao kontekstualizirana stilistika", *Fluminesia*, god. 15, br. 2, str. 37-48; Dostupno na: <https://hrcaek.srce.hr/6996>
5. Katnić-Bakaršić, Marina (2004), "Jezik i (de)konstrukcija roda", u: Jasminka Babić-Avdispahić, Jasna Bakšić-Muftić, Marina Katnić-Bakaršić, Nirman Moranjak-Bamburać: *Izazovi feminizma*, Sarajevo, Forum Bosnae, sv. 26, str. 69-116.
6. Katnić-Bakaršić, Marina (2004a), "Akademski diskurs: dileme i izazovi", u: *Aktualizacija jezikovnovrstne teorije na slovenskem. Členitev jezikovne resničnosti*, Mednarodni simpozij Obdobja 22 – Metode in zvrsti. Ljubljana, 27-28. november 2003., str. 191-198.
7. Katnić-Bakaršić, Marina (2006), *Stilističke skice*, Connectum, Sarajevo
8. Katnić-Bakaršić, Marina (2006a), "Akademski diskurs i diskurs intelektual(a)ca", *Novi Izraz*, br. 31, januar-mart 2006, str. 75-80.
9. Katnić-Bakaršić, Marina (2009), "Jezik, politika i moć u tipovima diskursa", u: Granić, Jagoda (ur./ed.): *Jezična politika i jezična stvarnost/Language Policy and Language Reality*, Zagreb, HDPL, str. 333-338;
10. Katnić-Bakaršić, Marina (2011), "Akademski diskurs i moć", u: Mićanović, Krešimir (ur.) *Sintaksa hrvatskoga jezika. Književnost i kultura osamdesetih*, Zbornik radova 39. seminara Zagrebačke slavističke škole, Zagrebačka slavistička škola, Zagreb, str. 67-80.
11. Katnić-Bakaršić, Marina (2012), *Između diskursa moći i moći diskursa*, Zoro, Zagreb
12. Katnić-Bakaršić, Marina (2013), *Stilistika dramskog diskursa*, Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje. University Press, Sarajevo
13. Katnić-Bakaršić, Marina (2018), *Gradacija. (Od figure do jezičke kategorije)*, Elektroničko izdanje; Dostupno na <http://www.stilistika.org/marina-katnic-bakarsic-gradacija>;

14. Katnić-Bakaršić, Marina (2019), *Stil, kultura, semiotika*, Sarajevo, University Press

LITERATURA:

1. Funčić, Danijela (2001), "Krosdisciplinarnost stilistike (Marina Katnić-Bakaršić, *Stilistika*)", *Fluminensia*, Rijeka, god. 13, br. 1-2, str. 138-140.
2. Gorjanc, Vojko (2014), "Marina Katnić-Bakaršić: Između diskursa moći i moći diskursa, Zagreb: Naklada ZORO, 2012. 158 str.", *Slavistična revija*, letnik 62, številka 1, Ljubljana, str. 142-145.
3. Ibrišimović-Šabić, Adijata (2019), "Od stilistike do semiotike kulture. (Marina Katnić-Bakaršić, *STIL, KULTURA, SEMIOTIKA*, University Press, Sarajevo, 2019)", (osvrt – rukopis)
4. Kordić, Snježana (1998), "Kraj gramatike – početak retorike? Marina Katnić-Bakaršić: *Gradacija*, Međunarodni centar za mir, Sarajevo, 1996", *Republika*, Zagreb, god. LIV, br. 9-10, rujan-listopad, str. 283-285
5. Lakić, Igor (2013), "Diskurs moći i moć diskursa", *Riječ*, Nova serija, br. 9, Nikšić, str. 257-264.
6. Marot-Kiš, Danijela (2013), "O strategijama moći", *Fluminensia*, god. 25, br. 2, Rijeka, str. 214-217.
7. Moranjak-Bamburać, Nirman (2001), "Retorika stilistike (Marina Katnić-Bakaršić: *Stilistika*. Priručnik za studente. Sarajevo: Ljiljan, 2001)", *Razlika / Difference*, god. 1, br. 1, Tuzla
8. Požgaj Hadži, Vesna (2007), "Mislim da mi ništa stilistično nije strano. MARINA KATNIĆ-BAKARŠIĆ: *STILISTIKA*. Sarajevo: Ljiljan, 2007.", *Govor*, Zagreb, XXIV, br. 1, str. 55-57.

UNDERWAY WITH STYLISTICS: PROFESSIONAL, EXPERT, AND SCIENTIFIC RESEARCH BY THE MEMBER OF THE ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA, MS. MARINA KATNIĆ-BAKARŠIĆ

Summary

The paper highlights the professional and expert scientific research of the member of the Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina, full-time professor at the Faculty of Philosophy, University of Sarajevo, Ms. Marina Katnić-Bakaršić. Special emphasis is drawn to the author's monographs, as well as the reception and responses to her research from the academic community, which are quite a few in number. The Academy member and professor Ms. Marina Katnić-Bakaršić proves and shows that contemporary stylistics is inevitably interdisciplinary and transdisciplinary, and offers guidelines for its further development. Emphasizing the importance of foundation in theory and knowledge in various linguistic, semiotic, social, and disciplines of literary theory, the author advocates for introducing the eclectic approach; in other words, for the combination of different models, which include description, analysis, and interpretation. The pioneer work of the Academy member and professor Katnić-Bakaršić in discourse stylistics and critical discourse analysis (CDA), as well as feminist language theory and the advancement of the subject of stylistics in other semiotic systems, notably visual ones, represents a special contribution to stylistics development in our region.

Keywords: Marina Katnić-Bakaršić; stylistics; linguistics; literature; semiotics; critical discourse analysis (CDA); critical discourse stylistics

Adresa autorice

Author's address

Adijata Ibrišimović-Šabić

Filozofski fakultet

Univerzitet u Sarajevu

adijata.ibrisimovic-sabic@ff.unsa.ba